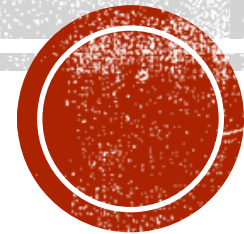

ПРО ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Наталія Дуб

БУДЬ-ЯКИЙ СТУДЕНТ ЗДАТНИЙ
ЗНАЙТИ, СТВОРИТИ АБО
ЗАПРОПОНУВАТИ СВІЙ ВАРІАНТ
РІШЕННЯ БУДЬ-ЯКОЇ ЗАДАЧІ
ЩОДО ВЛАСНОГО НАВЧАННЯ

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ Є СКЛАДНИМ, БАГАТОПЛАНОВИМ ЯВИЩЕМ І ПРОЦЕСОМ

- 1. Зміна освітнянського середовища у відповідь на потреби сучасних здобувачів освіти та ринку праці
- 2. Зміна свідомості здобувачів освіти, перетворення їх з об'єкта на суб'єкт освітньої діяльності, тобто на активного учасника освітнього процесу
- 3. Концентрація зусиль на індивідуальних якостях, здатностей, на формуванні індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій
- 4. Новий рівень відповідальності за створення умов для студентів для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії

ЗАКОН ПРО ОСВІТУ (2017 Р.)

передбачає персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду,

ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання.

ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ

- це персональний шлях реалізації особистісного потенціалу кожного студента в освіті, який є найбільш сприятливим для його освітнього розвитку
- Позитивною складовою ІОТ є перетворення студента з пасивного «приймача» освітніх послуг на суб'єкта їх визначення й замовлення.
- Визнання себе суб'єктом особистісного і професійного становлення посилює відповідальність студента за результати своєї професійної підготовки, стимулює пізнання всіх можливостей для саморозвитку, які є в освітньому просторі ЗВО.

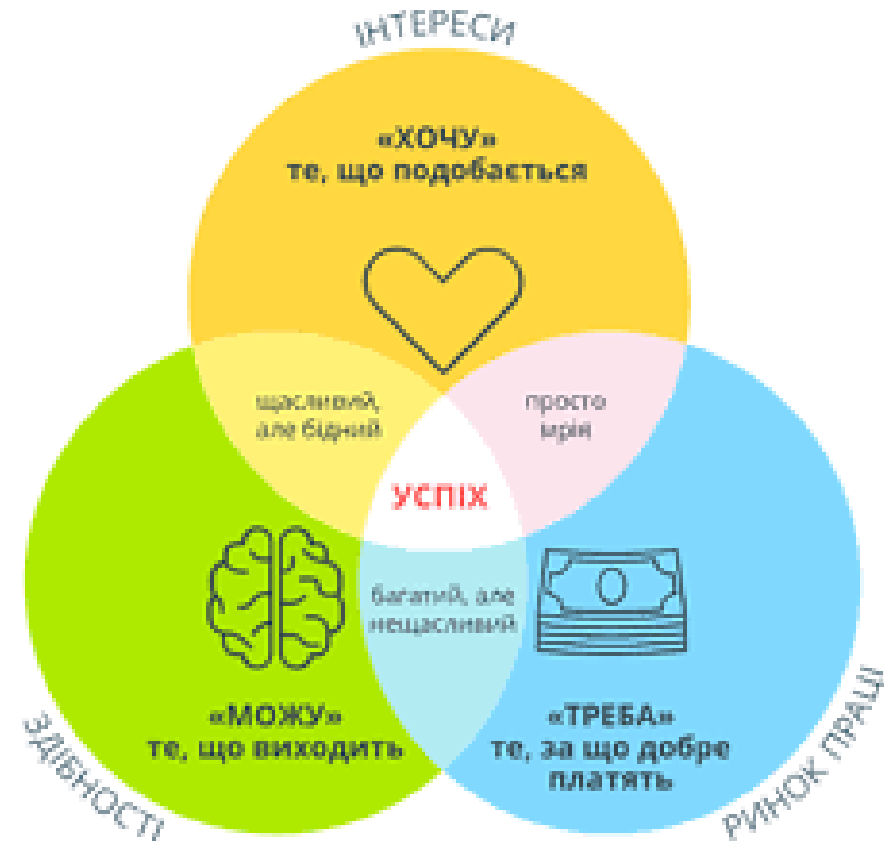
ЗАДАЧА ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

- – максимально врахувати індивідуальні особливості кожного студента, тобто зрозуміти, що неможливий однаковий підхід до людей з різними характерами, з різними інтересами, та з різними психофізіологічними особливостями.
- Хтось навчається швидше, у когось один склад розуму, у когось інший, і це – шанс для того, щоб подача контенту стала більш чутливою до особистості.

ВИБІР СТУДЕНТОМ ВЛАСНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ

- відбувається як рішення й втілення в життя усвідомлення узгодженості власного «хочу», «можу», «маю», «потрібно».
- Студент спільно з педагогом формує навички самостійного навчання, постановки адекватних освітніх цілей, вибору методів, форм, засобів і змісту навчання, рефлексії (зворотнього зв'язку), самооцінки досягнень, ініціативи, відповідальності за прийняті рішення.
- Навчившись вибудовувати ІОТ під час навчання в ЗВО, здобувач освіти зможе використовувати цю здатність протягом усього життя.

- У своїй викладацькій діяльності ми використовуємо традиційний підхід з використанням єдиної траєкторії досягнення здобувачами освіти результатів навчання.
- Викладачу достатньо приходити у освітній заклад, мислити стандартними категоріями, проводити заняття у вигляді лекцій, залишаючи внутрішній інтерес студента за дужками. Це стандартизовані практики, а треба «витягнути» внутрішній інтерес зі здобувача освіти, а для цього з ним потрібно попрацювати.
- В Академії ми пишаємося тим, що до груп студентів з особливими освітніми потребами, ми застосовуємо диференційований підхід до викладання.
- Але цей підхід не можна трактувати як реалізацію ІОТ. Адже, остання передбачає упровадження розробленої для кожного здобувача окремо освітньої траєкторії, яка є більш сприятливою для його освітнього розвитку.

- Тому існує потреба розробити педагогіку партнерства, яка передбачає участь студентів у складанні навчального плану, також перегляд функціоналу педагога. Можливо, треба менше контрольних, переглянути вимоги до конспектів, які треба готувати, зменшити кількість аудиторних годин, які має провести педагог, і віддати більше годин консультаціям.
- Студент, відповідно до своїх особистісних характеристик, з урахуванням вимог стандарту освіти, за допомогою викладача складає траєкторію свого освітнього руху у вигляді
- індивідуальної освітньої програми (ІОП), яка реалізується за розробленим індивідуальним освітнім маршрутом (ІОМ), що фіксується в індивідуальному навчальному плані (ІНП).

- **Індивідуальний освітній маршрут** – структурована програма дій здобувача освіти на певному фіксованому етапі навчання.

- **Індивідуальна освітня програма** - документ, що містить індивідуальну програму навчання, індивідуальну програму особистісно-професійного саморозвитку, індивідуальну програму професійного виховання, індивідуальна програма науково-дослідної роботи.

ЯК НАВЧАТИ ВСІХ ПО-РІЗНОМУ?

- Найбільш успішно вирішує цю проблему той педагог, який знає й володіє набором різних змістів, форм і технологій освіти. Такий викладач повинен безперервно переосмислювати свої дії і позиції, постійно вчитися і рости, отримувати зворотній зв'язок від студентів, бути в процесі самовдосконалення.
- Організація навчання за індивідуальною траєкторією вимагає особливої методики й технології.
- Перший спосіб - диференціація навчання, відповідно до якої до кожного студента пропонується підходити індивідуально, диференціюючи досліджуваний ним матеріал за ступенем складності, спрямованості чи іншими параметрами. Для цього студентів зазвичай поділяють на групи за типом: сильні, середні, слабкі - рівні А, В, С.
- Другий спосіб припускає, що власний шлях освіти вибудовується для кожного студента стосовно до кожної досліджуваної ним освітньої сфери. Інакше кажучи, кожному студенту дається можливість створення власної освітньої траєкторії освоєння всіх навчальних дисциплін.

ЯКИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІОТ НА РІВНІ ВИКЛАДАЧА?

- **1-й етап.** Подача студентам на першому занятті вичерпної інформації про курс. Проведення опитування студентів щодо їхньої мети вивчення курсу, очікуваних результатів, сфер їх зацікавленості, бажаних форм і методів викладання, контролю знань тощо.
- **2-й етап.** Вибудовування системи особистого підходу викладача до кожного студента. Складання плану роботи викладачем та студентом, з врахуванням результатів опитування студентів. Реалізація системи тьюторства.
- **3-й етап.** Програмування кожним учнем індивідуальної освітньої діяльності
- **4-й етап.** Діяльність з одночасної реалізації індивідуальних освітніх програм студентів і загальноколективної освітньої програми.
- **5-й етап.** Рефлексивно-оцінний (самооцінка студента через тестування, щотижневе обговорення в групі індивідуальних результатів, презентація проєктів та досягнень, відгук тьютора, підсумкова атестація).

ЯКИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІОТ НА РІВНІ ЗВО?

- Відповідно до наказу МОН України від 11.07.2019 № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», основним інструментом формування ІОТ є вибіркові дисципліни.
- ЗВО зобов'язаний вжити усіх розумних заходів для того, щоб гарантувати право здобувачів вищої освіти на індивідуальне обрання дисциплін; зокрема, він у межах своєї автономії може утворювати нові групи для різних дисциплін або обирати інші організаційні форми для забезпечення цього права (наприклад, запроваджувати спеціальний день, коли викладаються лише вибіркові дисципліни).
- Ідеальною ситуацією є така, коли здобувач вищої освіти може обрати будь-яку дисципліну, що запропонована на вибір викладачами/кафедрою/факультетом у ЗВО, незалежно від спеціальності чи підрозділу, який забезпечує її викладання, а ЗВО пропонує зручні та зрозумілі процедури вибору.
- Слід зауважити, що Законом України «Про вищу освіту» передбачено, що здобувачі певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу (пункт 15 частини першої статті 62).

ВИСНОВКИ

- 1. Розроблено Положення про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін
- 2. Розглянуто питання щодо студентоцентрованого навчання на попередній методичній раді та на засіданнях кафедр Академії;
- 3. Ведеться активна робота на кафедрах щодо заповнення банку вибіркового дисциплін в Академії, який потрібно постійно поповнювати.
- 4. Необхідно мотивувати науково-педагогічних працівників до постійного підвищення професійного рівня.
- 4. Рекомендовано доносити до здобувачів освіти інформацію про механізм формування ІОТ та вибору дисципліни.
- 5. Доцільно організувати семінари, тренінги та інші заходи з питань формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.
- 6. Позитивною практикою має стати розвиток системи тьюторства в Академії.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

- *«Без індивідуального підходу залізо іржавіє, стояча вода на холоді замерзає, а розум людини чахне»
Леонардо да Вінчі*

